

Uthållighet krävs

Tills alla dör är ett långt och gediget reportage om gängkriminella ungdomar i Stockholms västra förorter. Författaren, **Diamant Salihu**, har lagt ner ett imponerande arbete för att försöka förstå de ungdomar som fastnat i gängbrottslighet, hur de hamnat där och vad som driver dem. Han har tillbringat tid med ungdomarna, lyssnat på dem, talat med deras föräldrar och lärare, deltagit i rättegångar och läst mängder av domar, sociala utredningar och polisrapporter.

Berättelsen börjar med den första skjutningen, 2015. Den föregicks av ett rån som inte bara inbringade pengar utan också gav status. En status som är hett eftertraktad bland de kriminella gäng där skjutningar hör till vardagen. De killar som hade velat, men inte fått, vara med på rånet kände sig kränkta. Den kille som ansågs vara hjärnan bakom rånet, **Izzy**, sköts till döds. Ledaren i gänget som mördade Izzy, sköts senare som hämnd. Och därmed var våldsspiralen bland ungdomar på Järvafältet i gång. *Dödspatrullen* och *Shottas* var etablerade.

Den kriminella livsstilen möjliggörs genom narkotikamarknaden. Här finns de pengar som behövs och ger status. Märkeskläder, dyra klockor och sedelbuntar i fickorna gör att man blir respekterad. Man räds inte rättssamhället, men är rädd för att bli skjuten. Tillvaron är stressig och otrygg, många är medvetna om att de lever under dödshot. Ingen kan lita på någon annan, den som varit ens vän den ena dagen kan vara ens fiende nästa. Skottsäkra västar och vapen tillhör vardagen.

Det blir tydligt att dessa ungdomar har skapat en egen värld, frikopplad från föräldrarna och från samhällets normer och värderingar.

Deras föräldrar har tappat kontrollen. Många kämpar, andra har gett upp. Pappor är frånvarande, fysiskt eller psykiskt.

Arbetslösheten är hög och trångboddheten påtaglig. Många lider av psykisk ohälsa.

Det är en gedigen och angelägen bok som ger kunskap om hur kriminella gäng etableras och växer. Några blir dömda till fängelse, åker in och kommer ut igen. Nya rekryteras. Det finns inga enkla recept för hur utvecklingen ska stoppas. Vi måste hitta lösningar och utvägar både för att förhindra nyrekrytering och för att hjälpa varje enskild person. Vara närvarande i ungdomarnas liv och ta vara på alla möjligheter.

När en kille som suttit av sitt straff vill lämna det kriminella livet och ber att socialtjänsten ska betala för Fryshusets avhopparverksamhet är det hårresande att socialtjänsten säger nej. I ett av de fall som redovisas i boken, därför att det är för dyrt, i ett annat för att den pojke det gällde inte längre var skriven inom stadsdelsförvaltningens domän. Regler och bestämmelser tillåts väga tyngre än den enskilda individens bästa.

Efter att ha läst *Tills alla dör* tänker jag så här; Om man ska kunna hjälpa ungdomar som fastnat i gängbrottslighet måste den som ska hjälpa vara beredd på att jobba långsiktigt. Ha uthållighet och tålamod. Skapa relationer och bygga förtroende och tillit. Detta gäller enskilda socialarbetare, kriminalvårdare, lärare, poliser, men också politiker och beslutsfattare. Den som ska avhjälpa eller lösa problemen måste mentalt befinna sig där ungdomarna är. Inte ha tankarna på vad som gör sig bäst i valrörelsen, eller hur man bäst försvarar eller presenterar den egna politiken. Inte heller sitta fast i byråkratiska regler och gränsdragningar.

Gun-Lis Angsell

Tills alla dör
Diamant Salihu
Mondial Förlag

Diamant Salihu (f. 1983) är grävande journalist. Han har tidigare jobbat på Expressen, bland annat som tidningens korrespondent i London och New York.